

BOR

Posamezne številke: Na-
vadne Din — 50, ob ne-
deljah Din 1.—.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
kroplje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pritrilje, desno. Tele-
fon št. 24. SHS poštno-ekonomski ra-
čun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
vzira. — Rokopisni ne vrnejo.

da 24. maja 1922.

Številka: 118.

Naša koroška meja.

Iz Dravograda dobivamo poročila, da neka italijanska komisija sprašuje naše kmete, h kateri državi hočejo pripadati.

Prepričani smo, da hoče ta komisija ugotoviti gospodarske želje obmejnih kmetov.

Sedanja mejna črta se je namreč napravila na podlagi sporazuma med delegati Avstrije in naše države.

Ta sporazum nam je seveda v nekaterih točkah v škodo in bi bili prav veselji, če bi prej imenovana komisija točke popravila v našo korist. Dvotično pa, da se bo to doseglo potem izpraševanja na meji.

Nemška Avstrija nastopa v obmejnih krajih še vedno tako kakor pred plebiscitom, na eni strani obljubljuje, na drugi strani pa grozi in sicer ne grozi samo tistim našim kmetom, ki bi se izrekli za našo državo in končno vendarle prišli pod Avstrijo, ampak tudi tistim svojim somišljenikom, ki bi pripadli naši državi.

Ta agitacija je tako silna, da je »Heimatsdienst« na Koroškem že sedaj započel neko akcijo, s katero bi se prepričali nemško misleči kmetje v Libelach itd. v Avstrijo proti temu, da bi se izselilo nekaj slovenskih kmetov iz Podjunske doline.

Avstrija razširja namreč v vseh teh krajih, kjer ljudje malo čitajo časnike, posebno grozne novice o vladi Srbov, o njihovi krutosti itd.

Vsled tega se je tudi res zgodilo, da so baje neki kmetje pri izpraševanju izjavili, da nočejo priti pod Srbe. Drugi kmetje so se zopet izjavili za avtonomno koroško deželo, ki bi ne pripadla ne Avstriji ne Jugoslaviji. Dosti je pa tudi takih, ki motrijo to vprašanje iz zgolj gospodarskega stališča.

Tudi v tem oziru se opaža agitacija Nemške Avstrije, kateri služi ne samo orožnik, vsak sodni dostavljalec in sodni organ, ampak tudi cela pliberška sodnija, posebno sodnik Ravnik sam in še posebej vsi organi »Heimatsdiensta«.

Sodnik Ravnik agitira pri obravnava z različnimi trditvami, katere potem nerazsodno ljudstvo razširja naprej.

Tako agitačno sredstvo je, da bodo cene živine v Nemški Avstriji še mnogo večje (seveda za nič vredno valuto), da se bodo pri nas večkrat povišali davki itd. Za to so pa že pri izpraševanju baje nekateri kmetje vprašali, če bo res živina v Avstriji dražja itd.

Ne glede na prej imenovane groznje pa postaja naš kmet že nezaupljiv proti raznim komisijam in ne ve, kako bi se vedel.

Končno vpliva tudi način izpraševanja in okolnost, da komisija kmeta pač popolnoma ne razume tako, da moramo dvomiti o pravilnem uspehu takega izpraševanja, ki je pri normalnih razmerah koristno, ki pa pri terorju, katerega uganja Nemška Avstrija, ne kaže pravo sliko.

Interesantno je to, da nekateri še vedno sanjajo o takih obljubah, s katerimi je Avstrija najbolj delala, namreč o tem, da bi bila Koroška popolnoma samostojna.

Konstatirati pa moramo, da naša vlada v tem oziru čisto nič ne stori.

Nemška Avstrija obljubljuje vsakemu delavcu in vsaki družini, ki pride iz Meziške doline, takoj delo in naravno, seveda vse to potom »Heimatsdiensta« in za to je agitacija za Nemško Avstrijo prodrla celo v Meziško dolino.

Naša vlada bi se morala v tem oziru za mejo več brigati, ker ni vseeno, če živi na meji zadovoljno ali nezadovoljno ljudstvo.

Sporazum o Barošu podpisan.

Genova, 23. maja. (Izvirno.) V soboto je bila podpisana pogodba med Jugoslavijo in Italijo glede sporazuma o Barošu. Sporazum o Barošu bazira na znanem Sforzinem spremnem pismu rapalske pogodbe. (Baroš pripade torej nam. Op. ur.)

Češkoslovaška pri poroki kralja Aleksandra.

Beograd, 23. maja. (Izv.) Svečanosti ob priliki kraljeve poroke se udeležila iz Češkoslovaške dve deputaciji in sicer civilna in vojaška. V civilni deputaciji bo ministrski predsednik dr. Beneš, Jan Masaryk, sin predsednika Masaryka, poslaniški svetnik v Lon-

Beograd, 23. maja. (Izvirno.) Glasom sporazuma podpisanega v soboto v Genovi med našo državo in Italijo prične Italija že tekom najbližnjih dni z evakuacijo tretje dalmatinske cone ter mesta Sušaka. Razmejitev med Barošem in Reko izvede poprej še posebna mešana komisija.

donu in Hoppe, pribočnik predsednika Masaryka. Vojaško deputacijo bodo predstavljali generala Syrový in Vaníček, podpolkovnik Pavlik, komandant jugoslovenskega polka kralja Aleksandra, ter po dva oficirja, podoficirja in redova tega polka.

Automobilna nesreča zavezniške misije.

DKU Budimpešta, 22. maja. V minuli noči je zadel automobil madžarske zavezniške misije med Kerepesom in Gödöloom ob mostno ograjo. V avtomobilu so se nahajali George Chevre in Amadeo Massalda z ženama, otroci in vzgojiteljica. Chevrejeva in

Massaldajeva žena sta bili na mestu mrtvi. George Chevre, 9-letna Eliana Massalda, vzgojiteljica in trgovec Bodensatz, ki se je vozil z njimi, so dobili težke nožne poškodbe, dočim sta bila šofer in Amadeo Massalda le lahko ranjena.

Razkraljica Cita v Španiji.

DKU Madrid, 22. maja. Bivša kraljica Cita je dospela v nedeljo dopoldne s svojimi otroci, materjo in spremstvom v Cadix, kjer jo je sprejel kraljev pobočnik, ki jo je po kraljevem naročilu spremljal v Madrid,

kamor je dospela opoldne. Na kolodvoru jo je sprejel kralj s celo kraljevo rodbino ter jo spremljal v Prato, ki je urejeno in pripravljeno za njeno bivanje v Španiji.

Borza.

Zagreb, 23. maja. (Izvirno. Predborza, poročilo Zadržne banke v Zagrebu.) Dunaj 0.7175, Berlin 0.227, Milan 3.625, Pariz 6.27, Newyork 68.25, Praga 1.83, Budimpešta 0.85.

Curih, 22. maja. (Izvirno. Predborza.) Pariz 47.30, Zagreb 1.85, London 23.33, Berlin 1.68, Dunaj 0.05, avstr. žig. krone 0.05 1/2, Praga 9.12, Milan 26.77, Bukarešta 3.95, New-York 424 1/4, Budimpešta 0.60, Varšava 0.13.

Novi atentati na Irskem.

DKU Belfast, 22. maja. V parlamentu sta danes dopoldne oddala dva oborožena moža na poslanca Twadella več streliv. Eden strel je zadel ter ga je krogla težko ranila. Na potu v bolnico je umrl.

DKU Belfast, 22. maja. V zadnjih 24 urah je bilo 10 oseb uhitih 19 pa ranjenih.

Nesreča na morju.

DKU Brest, 22. maja. Parnik »Egipt« se je potopil na 1900 m globokem mestu. Na krovu se je nahajalo za poldrugi milijon zlatega denarja.

Lakota v Dalmaciji.

DKU Rim, 22. maja. »Tempe« je sprejel brzozjavno poročilo, da je v bližini Dubrovnika umrlo 16 oseb za lakoto.

Velik demokratski shod v Banatu.

Beograd, 22. maja. (Izv.) Včeraj se je vršil v Vršcu v Vojvodini velik demokratski zbor, ki se ga je udeležilo okoli 2500 oseb. Na zbor je prišel tudi minister Pribičević s poslanci Wilderjem, Mijatovićem in Boškovićem, ki so se do Pančeva peljali z ladjo, nato z avtomobilom. V Ali Bunarju je narod pozdravil ministra Pribičevića s slavolokom. Devojke so mu izročile kito cvetja. Pred Vršcom ga je pozdravil oddelek na konjih in velika množica ljudstva z zastavami. Pred vhomom v mesto so seljaki dvignili ministra Pribičevića iz avtomobila v četverovprežni voz in mu na vsem potu na zborov-

valni prostor prirejali velikanske ovacije. Na shodu sta govorila minister Pribičević in posl. Wilder. Narod je neprestano vzklikal kralju, ministru in demokratski stranki. Zvečer se je vršil banket, ki se ga je udeležilo 500 oseb, pozneje pa se je razvila velika ljudska veselica.

Političen umor v Sofiji.

Budimpešta, 22. maja. (Izv.) Bolgarski tiskovni urad javlja madžarskemu dopisnemu uradu: Preteklo noč je bil pred svojo hišo v Sofiji umorjen urednik nekega opozicijskega lista in bivši diplomatski zastopnik v Parizu in Stockholmu Kraker. Morileci so ušli. Vzrok umora ni znan. Vsi krogi Bolgarije energično obsodijo ta umor.

Novi zakoni.

Beograd, 22. maja. (Izv.) Današnje »Službene Novine« prinašajo zakon o državnem svetu in upravnih sodiščih ter pravilnik, po katerem se prevzamejo v resort ministrstva financ državni uradniki in uslužbenci računski kontrole in blagajniške službe v Hrvatski in Slavoniji; dalje zakon o uredbi računovodstva pri delegaciji ministrstva financ v Zagrebu in višjega računovodstva pri finančnih ravnateljstvih.

Poročilo finančnega odbora.

Beograd, 22. maja. (Izvirno.) Predsednik finančnega odbora dr. Veljkovič in referent dr. Šečerov sta izgotovila poročilo o proračunu in finančnem zakonu. Verjetno je, da bo jutri seja finančnega odbora, na kateri bosta predložila svoje poročilo.

Italijansko-romunska trgovska pogajanja.

Milan, 22. maja. (Izv.) V Genovi so se vršila gospodarska pogajanja med Italijo in Romunijo, pri katerih je šlo v prvi vrsti za izvoz romunskega petroleja. Namerava se organizirati prevoz petroleja iz Constance preko Trsta. Trst bi vsled tega postal važna točka za promet s petrolejem, zlasti, ker se bo tudi izvoz poljskega petroleja osredotočil v Trstu.

Če se spleča bankerotni Nemški Avstriji, da se tepe za vsako dušo in za vsako ped zemlje, bi pričakovali, da tudi naša vlada vsaj v Ljubljani ime-la za to več smisla.

Ta interes bi bil mnogo bolj koristen kakor da se po celi Sloveniji klečepazi in prosi Nemce za gotove prispevke.

Opozarjamo na vse to tudi našo obmejno delegacijo, ki naj uvažuje, da marsikatera izjava proti naši državi ni izraz pravega mišljenja, ampak samo izraz lažnjive agitacije Nemške Avstrije in pa starega sistema groženj proti kateremu se od naše strani nič ne stori, ker se mi pač povsod cedimo samega kavalirstva.

Dr. Radoslav Pipuš:

Prekmurske železnice.

Maribor, 23. maja 1922.

I.

Pri razpadu avstro-ogrsko države je Jugoslaviji pripadla tudi mala pokrajina, ki jo imenujemo Prekmurje, ker leži s stališča Slovencev onstran Mure. Ta mala zelo rodovitna deželica nima z ostalo našo državo skoraj nobene prometne zveze, nima ž njo železniške zveze niti poštene ceste. To je posledica nekdanje madžarske politike, ki je gradila vse železnice tako, da so vodile v Budimpešto, a po mogočnosti ovirala promet med ogrsko in avstrijsko polovico države. Ker so ostale slovenske zemlje bile pod avstrijsko vlado, je umevno, da pri taki politiki Prekmurje ni dobilo zveze z ostalimi slovenskimi deželami. Tega nedostatka takrat Prekmurci, katerih politično središče je bila Budimpešta, niso mnogo občutili. Popolnoma drugače pa so postale razmere, ko se je Prekmurje ločilo od ostalega madžarskega ozemlja in priključilo Jugoslaviji. S tem trenutkom so nekdanje prometne zveze Prekmurja zgubile veliki del svoje prometne vrednosti, na drugi strani pa je postala skrajno nujna primerna prometna zveza z ostalimi pokrajinami Jugoslavije.

V zadnjem času je naša vlada dala napraviti most čez Muro. Na ta način je Prekmurje dobilo vsaj cesto, ki omogoča krajevni promet med njim na eni strani in med Slov. Goricami na drugi strani. S tem pa se vprašanje prometne zveze Prekmurja z državo davno ni rešeno. Prekmurje mora čimprej dobiti primerno železniško zvezo. Železniška zveza je neobhodno potrebna za gospodarski razvoj Prekmurja samega, je pa tudi neobhodno potrebna za varstvo državnih interesov, zlasti za vojaško obrambo te obmejne pokrajine, ki nasproti tujim državam nima niti naravnih mej.

V zadnjem času smo čitali, da namerava vlada Mursko Soboto po železnici zvezati z Lendavo. Ker je Lendava po železnici že zvezana s Čakovcem, do Murske Sobote na vodi železnica, ki prihaja z Madžarskega, bi z železnico Murska Sobota - Lendava bil vsaj v gospodarskem oziru napravljen že velik korak naprej. Na ta način bi se omogočil vsaj železniški promet od Čakovca preko Lendave in Murske Sobote do državne meje in odtod dalje proti Zalagerszegu. Ker je Čakovec po železnici zvezan na eni strani s Pragerskim in na drugi strani z Varaždinom in Zagrebom in na ta način z ostalimi pokrajinami Jugoslavije, bi s to železnico vsaj za veliko silo Prekmurje bilo zvezano z državo. Ker je progla Murska Sobota-Lendava dolga samo nekaj kilometrov in ker teče v ravni, bi nje stroški bili razmeroma mali. Ta železnica bi se dala torej tudi pri naših sedanjih slabih finančnih razme-

rahi graditi v najkrajšem času. Iz teh razlogov je projekt te železnice na vsak način pozdraviti, tako s stališča Prekmurja, kakor tudi z državnega stališča. Vendar s progo Lendava-Murska Sobota ne zadostuje strategičnim (vojaškim) zahtevam, na drugi strani pa bi se po tej železnici le po neprimerno velikem ovinku čez Čakovec prišlo iz Prekmurja v one kraje, kamor teži promet Prekmurja.

Ravno iz teh razlogov se v zadnjem času znova proučuje tudi projekt železnice iz Murske Sobotice čez Ljutomer do Ormoža. Krajevni interesi toplo priporočajo to progo in zahtevajo, da se čimprej dogradi. To je umevno. Z železnico vsaj v gospodarskem oziru vedno pridobijo kraji, mimo katerih teče železnica. Drugo vprašanje pa je, ali so ti krajevni interesi res zadosten razlog za to, da se dogradi ta proga. In ravno ta proga in nobena druga. Ker je ozemlje med Ljutomerom in Ormožem hribovito, bode gradnja te proge ne samo absolutno, ampak tudi relativno po kilometrih veljala neprijetno več, kakor gradnja proge Murska Sobota—Lendava. Bivša Štajerska kronovina je v zadnjih 30 letih pred vojno z veliko gorečnostjo gradila lokalne železnice, ki so pa ostale vse pasivne. Štajerska dežela je vsled tega za te železnice vedno veliko doplačevala. To so bile z malimi izjemami železniške zagate ki so na eni strani bile zvezane z večjo prometno progo, na drugi strani pa niso imele nadaljevanja. Vsled tega niso imele prehodnega (tranzitnega) prometa in so izkazovale vedno velike primanjkljaje. Podobna utegne biti železnica Ljutomer—Ormož, ali pa Radgona—Ormož. Ta železnica, če se dogradi, bode ostala vedno le lokalna železnica in imela samo pomen za mali krajevni promet. Za svetovni promet ne more priti lahko v poštev. Za svetovni promet bi mogla priti v poštev le tedaj, ako bi dobila nadaljevanje proti jugoistoku, torej proti Varaždinu in Koprivnici. Proga Ljutomer—Varaždin—Koprivnica bi res imela bodočnost, ker bi služila direktni zvezi Banata in Srema z Gradcem, Solnogradom in Münchenom ali z drugim besedami, Beograd z južno Nemčijo. Toda proga Ljutomer—Ormož ne leži v črti Ljutomer—Varaždin. Za progo Ljutomer—Varaždin bi prišla poprej v poštev črta Ljutomer—Središče—Varaždin. Na ta način bi se za svetovno progo Gradec—Špilje—Radgona—Varaždin—Koprivnica—Osijek prihranil precej velik ovinek. Razum tega je tudi ozemlje pri Središču za kolodvor na križišču dveh svetovnih prog veliko bolj primerno kakor pa pri Ormožu. V Ormožu je že za sedajni jako omejen promet premalo prostora, kaj bi šele bilo, če bi se tam križali dve svetovni progi.

Dalje prihodnjic.

Objavljamo ta članek našega odličnega somišljenika, čeprav se z vsemi podrobnimi izjavami ne strinjamo. Op. ured.

Ivan Kežzar:

Zgodovina Slovanske čitalnice v Mariboru.

(Govor ob proslavi 60-letnice.)

(Dalje.)

Že na predvečer so prihajali Slovenci z vseh strani. Prvič so prihili v Maribor Hrvati; Varaždinci, v krasnih narodnih nošah, med njimi dr. Sablić in dr. Horvat ter mnogo drugih bratov Hrvatov in Slovencev, zlasti iz Ljubljane in Celja. Čitalničarji so jih sprejeli na kolodvoru ter jih odvedli na Tapajnarjev vrt, kjer se je kmalu razvila prava prijateljska zabava. Nemci so jih psovali in se jim rogali, vendar do drugega tega večera ni prišlo. Kolo napitnice je otvoril dr. Bleiweta, ki se je bil pripeljal z njimi z iskrenim pozdravom bratom Hrvatom. Z vzklikom: »Živio slovenski Petar« so hrvati kvitirali njegov pozdrav. Med krasnimi napitnicami in v medsebojni ljubavi jim je minil predvečer; »Kamo sreče, što mariborski nemškutarji ne razumijo hrvaštine« pravi brat Hrvat svojemu sosedu, ko se ozre po Nemcih, ki so sedeli na vrtu.

Drugi dan v jutro so prispele slovenski visokošolci iz Gradca in Duna-

Politične vesti.

* **Tragična usoda.** V sobotni »Politiki« piše St. Stanojević o tragični usodi hrvatskega naroda. Osemsto let je bil odvisen od tuje, osem stoletij se je moral boriti za svobodo. Sedaj, ko se je osvobodil, ko je Hrvatom prvičkrat dana možnost, da sami rešujejo hrvatske zadeve in da so gospodarji v svoji hiši, je nemila usoda postavila na čelo hrvatskih političnih strank ljudi, ki so daleč od tega, da bi razumeli položaj hrvatskega plemena v današnji državi in še dalje od pravega umevanja njegovih potreb in interesov. Sedanja država je tudi hrvatska in Hrvati morejo biti in bi morali biti gospodarji v nji; oni bi morali vladati z njo in določevati njeno usodo. Toda oni ne marajo tega, ampak hočejo siloma biti to, kar so Arnavti, Madžari in Turki. Tako daleč je hrvatski narod privedla zla usoda in kratka pamet njegovih voditeljev. Hrvati bi bili morali upoštevati, da je pri pogajanjih v Genovi šlo tudi za njihove posebne interese, toda v svoji strankarsko-politični strasti so prezrli interes čistega hrvatstva in intrigirali proti naši vladi, ki je vodila pogajanja z Italijo. Pisec pravi, da bi Šumandinec vedel ločiti eno od drugega; blokaši pa niso pokazali toliko politične uvidevnosti in so indirektno podpirali italijanske interese.

* **Francosko slovo iz Geneve.** (Rusija. — Svetovni mir.) Predsednik francoske delegacije v Genovi Barthou je v svojem zadnjem govoru, ki ga je imel na genovski konferenci, dejal med drugim: »Francija ni pozabila in ne pozabi nikdar velikih uslug, ki jih je pokazala Rusija zaveznikom v dobi treh vojnih let. Ruski narod boji uveren, da se bo Francija vedno zavedala, da je dolžna Rusiji hvaležnost in da si bo štela v čast, če ji bo lahko priskočila na pomoč. — Šel sem dr. Rathenauova izvajanja. Ne zanikam, da niso iskrena. Nasprotno — bodi mi dovoljen ta izraz — uprav teknila mi je njihova finesa in modrost. Rathenau je govoril o tem, da je treba demobilizirati javno mnenje. Nedvomno je hotel reči, da je treba iz javnega mnenja spoditi vojnega duha. Oh, gospod zunanji ministri Nemčije naj se pomirijo! Še enkrat mu dajem častno besedo Francije in proglašam pred 33 državami, ki so zbrane tukaj, da Francija, ki ni hotela vojne, žarko in strastno hoče mir. Če pa hočemo, da bi vladal mir, naj se združijo vsi ljudje, ki so dobre volje, da pomirijo Evropo in svet!

Dnevna kronika.

— **Obširna amnestija ob priliki krajeve poroke.** K tej zadevi smo prejeli iz občinstva sledeči dopis: Zemljoradniški klub je sicer že poslal spomenico na ministristvo pravde, naj se oprostite tudi vsi oni, ki so bili obsojeni radi tajne žranjekube in gojitve tobaka. Narodni poslanci pa bi storili svojo dolž-

ja pod vodstvom profesorja dr. Murška in dr. Lovre Tomana. Prišli so domačini iz vseh krajev, med njimi nad 200 kmetov.

Po zajutruku v okrašeni dvorani čitalnice, katerega so se udeležili skoro vsi gosti, se je pričela proslava s prvo slovensko mašo, ki jo je zložil Zmagoslav Lipež, uglašil pa Miklošič, služil jo je kanonik Kostanjevec v cerkvi sv. Alojzija. Prvič se je tedaj na ta dan razlegala slovenska pesem v takrat največji mariborski cerkvi. Po maši je bil v Maherjevi gostilni banket, pri katerem je popeval pevski zbor. — Okrog 5. ure popoldan so naznanili strelji iz možnarja prihod Slovenjehistričanov, ki so se pripeljali v krasno okinčanih vozeh, takoj za njimi pa so pripluli na z narodnimi zastavami okrašenih slavah Ružani in drugi Pohorci. Po železnici pa so se pripeljali državni poslanec Miha Herman iz Ptujja, pevec iz št. Jurja pod vodstvom dr. Benjamina in Gustava Ipaveca, vojaški kapitan Ripšl s svojim bratom, šentjurskim zdravnikom, davorin Trstenjak, Božidar Rajič, Oroslav Caf, Ivan Žuža, Josip Kopač, Franc Kapuc in velika množina duhovnikov in kmeškega prebivalstva. Strossmayer, grof Kinski, Trst. Reka, Karlovec in Tolmin pa so poslali brzo-

nost, če bi predložili tudi spomenico, naj se oprostijo pri tej priliki tudi ono prebivalstvo, ki je bilo obsojeno radi malih prestopkov, zlasti pa od uradov radi kakega prestopka ali pregreška; tudi če so radi teh deliktov v preiskavi. Veliko obsoj se je izvršilo, kakor znano, ker predpisi niso prebivalstvu dovolj znani in niti nikdo ni imel namena, da bi storil kaj protizakonitega.

— **Državni prazniki.** Praznik sv. Cirila in Metoda se praznuje prvo nedeljo po 5. juniju, če pa pade nedelja na ta dan, tega dne, državni praznik 24. maja radi tega odpade. V veljavi ostanejo poleg tega še sledeči državni prazniki: 28. junij (Vidovdan) 1. december (praznik ujedinenja) ter 17. december (rojstni dan Nj. V. kralja Aleksandra). Državni praznik 12. julija (rojstni dan pokojnega kralja Petra I. Osvoboditelja) vsled smrti kralja Petra odpade.

— **Imenovanje v poštne službi.** Imenovani so za poštarje (poštarice) začasni poštarji (poštarice) I. r. pri pošti Celje: Ana Mastnak, Vida Modic, Dragica Kuralt, Slava Rodič in Terezija Grobelnik; pri pošti Ptuj: Pavel Rajč in Marija Primožič; pri pošti Gornja Radgona: Slavko Vutkovič; pri pošti Sv. Lenart v Slovenskih goricah: Vekoslav Šturm; pri pošti Podplat: Pavla Zajc; pri pošti Apače: Fran Ivanuš; pri pošti Dolnja Lendava: Frida Baretto in Miroslav Urbančič; pri pošti Rogatec: Marjta Glinšek; pri pošti Velenje: Marija Troger; pri pošti Ljutomer: Krista Skrlec; pri pošti Zalec: Ana Kupec; pri pošti Konjice: Marija Vidic in Angela Fazzini. Za poštarja 6. r. sta imenovana začasna pošt. II. r. pri pošti Meža: Anton Glogovšek; pri pošti Brezno: Pavel Žak. Odpravniška služba pri pošti Fram je podeljena poštni aspirantki Mari Kržišnik.

— **Osebna vest.** Prejeli smo: G. Pet. Krepel, bivši stražmojster v Središču in sedanj komandir stanice v Velenju, ki je tretji dan po preobratu iz vojne se vračajočemu slov. vojaku iztrgal kokardo in jo potental v blatu. — je bil odlikovan s srebrno svetinjo za zasluge. Brez komentarja.

— **Strnišče pri Ptujju.** Dne 21. 5. ob 8. uri zjutraj se je vnel prepir med tuk. poljskim čuvajem in neko gospo Kaluža, kateri je slednje po drugem udarcu tako nesrečno udaril po glavi, da je obležala v nezavesti in morala iskati zdravniško pomoč. Proti čuvaju (ki je menda avstrijski državljani) se bo sodniško postopalo. Med begunci vlada ogorčenje nad tako surovim postopanjem čuvajev.

— **Število telegrafov in telefonov v Jugoslaviji.** V l. 1920 je bilo v Jugoslaviji 975 telegrafskih postaj, a dolžina telegrafskih linij je znašala 20.184 km. Število odposlanih brzojavk je znašalo 6.558.127. Telefonskih postaj je bilo 799, naročnikov pa 15.705, dočim je dolžina telefonskih linij znašala 13.948 km. Do letos so se te številke znatno

javne pozdarve. Slava se je vršila v krasno okinčani Maherjevi dvorani v prisotnosti nad 700 ljudi. Na stenah je viselo 12 grbov z napismi pesnikov v vseh slovaskih jezikih.

V iskrenih besedah je pozdravil predsednik dr. Janko Sertec iz vseh vetrov došle goste. »Pred letom smo se zbirali v tesni sobici, smo napolnili največjo dvorano v Mariboru. V šoli se ne moremo priučiti materinščini, zato se združujemo, da se izobrazimo v njej.«

V imenu ljubljanske čitalnice je nazdravil njen predsednik dr. Bleiwes, v imenu celjske podpredsednik Dover in Trstenjak, za njim pa viharo pozdravljen dr. Toman. Med gromovitim odobravanjem je izjavil dr. Toman, da se Slovenci dajo rajši živi pokopati, kakor bi dopustili, da se spremenijo meje slovenske domovine. Ta njegov izrek so pozneje Nemci tako zavili, češ da je rekel: »Popreje se bomo pustili pokopati pod razvalinami Maribora, kakor bomo dopustili, da bi postal Maribor nemški. In celjska sodnja, je zaslišala kmeta Mihaela Vizjaka iz Teharjev o tem, ali je res Toman izjavil, da ako se Maribor prostovoljno ne proda Slovincem, ga bodo oni s silo vzeli in porušili. Pač velike oči so imele

povečale in s tem seveda tudi dohodki, katere ima država od telegrafa in telefona.

— **Mezinec — žrtev mode.** Na Angleskem so si dale nekatere ženske s pomočjo operacije odstraniti mezinec, da imajo ožje noge in lahko nosijo modne konjčaste čevlje. Vprašanje je, če ne bodo tega še obžalovale, ako se izpremeni moda.

— **Davek na tužce v Nemčiji.** V Nemčiji nameravajo uvesti davek na tužce. Vsak inozemski državljani, ki pride v Nemčijo, bi plačal 4 zlate marke v predvojni valuti, preračunane v današnjo relacijo.

— **Italijanska narodna poč na Spielberg.** Italijani z vseh krajev so te dni obiskali Spielberg pri Brnu na Češkoslovaškem, kjer je bil zaprt znani italijanski pesnik in manifestant Silvio Pellico.

— **Tudi v Ukrajini glad.** Iz Kijeva poročajo, da tudi v Ukrajini vlada glad. Od 9 in pol milijona prebivalcev trpi najhujši glad 3 milijone ljudi, med njimi 1.300.000 otrok. Poročilo pravi, da mora Ukrajina izumreti, če ji civilizirani svet ne priskoči na pomoč.

JDS.

Shod JDS pri Zgornji Kungoti. Navzlic temu, da se je shod zelo pozno razglasil in da je bilo mnogo naprednjakov zaradi istočasno se vršече pogreba g. Ganzerja zadržanih, kljub vsej protiaagitaciji klerikaleev, ki se ljudi naravnost odganjali od udeležbe, se je vendar toliko ljudi zbralo, da so bili gostilniški prostori premajhni in se je moral vršiti shod pod mišim nebom. Vodl ga je v vzornem redu g. ravnatelj Voglar. Nar. poslanec dr. Kukovec je v enournem govoru razjasnil ljudem politični položaj države v celoti ter jim obrazložil pomen oblasti, ki dajejo narodu toliko samostojnosti, kakor je še nikdar ni imel. V oblasti skupščine naj voli razumne in delavne ljudi, ne pa kričavev in demagogov, ki pred volitvami vse mogoče obljublja, po volitvah pa se ogibljejo vsakega dela za ljudstvo. Vsak naprednjak naj stopi v vrsto aktivnih političnih delavcev za napredno stvar naj ne cepi naprednih sil in naj ne stoji ob strani ter samo kritizira. Dr. Koderman opozarja na razlike med sedanjjo in predvojno dobo. Takrat so odločevale samo kronane glave in visoki civilni in duhovni gospodje. Danes pa odločuje o svoji usodi narod sam. Te pravice pa nalagajo vsakega posamezniku tudi dolžnosti, ki zahtevajo sodelovanja na političnem delu. Da se to uspešno vrši, se morajo vsi tisti, ki soglašajo v glavnih točkah svetovnega naprednega naziranja in ki vidijo boljšo bodočnost v enotni državi, združiti proti nazadnjaštvu in proti tistim, ki hočejo državo deliti in jo s tem razrušiti ter na njenih razvalinah sezidati rimsko internacionalo. Poslu-

takrat »Kulturträgerji« pravijo »Novice«.

Za njim je nastopil Gregor Krek s svojo nalašč za ta večer zloženo deklamacijo, ki končuje:

»Bodi zdrava domovina mila,
rajska zarja ti je prej svetila,
zdaj napočil ti je krasni dan.«

Nato je nazdravil preje imenovani slovenski kmet Miha Vizjak svojim drugom bodreč jih, da spoštujejo svoj jezik. »Naj vas ne moti« je rekel, »ako Nemci nazivajo naše društvo »Palaaribaverein«, »Stockfishverein«, hodi mo po jasno začrtani poti, dokler ne dosežemo svoje pravice.

Med krasnim popevanjem slovenskih pesmi, Jenkove »Naprej« Riharjeve »Savica«, Miklošičeve »Mar i bor« in »Ali smem Slovenec biti«, češke: »Pod oknom«, dalje »Kje so moje rožice«, Zvezda«, »Strunam«, »Hej Slovani«, št. Jurski pevec, brata Ipavice in brata Ripšl pa so zapeli Ipavicevo »Pod lipco«, in »Napitnice«, se je završil za takrat gotovo bogati spored te veličastne slavnosti. Kako navdušenje je vladalo med zbranim občinstvom, dokazuje »strahovito barbarstvo« kakor je pisala »Tagespost«, da so Hrvati dvignili dr. Tomana med njegovim govorom na rame.

(Dalje prihodnjic.)

šalci so z zanimanjem in odobravanjem sledili stvarnim izvajanjem. Ob 12. uri je predsednik s pozivom na delo zaključil dobro uspeli shod.

Avstrija izročila naše zemljiške knjige.

(Dopis.)

Konečno sta se vendar morali odločiti okrajni sodišči v Cmureku in Radgoni, da izroče našim sodiščem zemljiške knjige in pupilarne spise glede onih občin, katere spadajo v smislu mirovne pogodbe k naši državi. Bil je to jako težek porod, ki se je izvedel le vesled odločnega pritiska članov naše razmejnitvene komisije. Dne 9. 5. t. l. sta se podala svetnik dr. Ilauinik kot predstojnik okrajnega sodišča pri Sv. Lenartu in okrajni sodnik dr. Turato kot predstojnik sodišča v Zg. Radgoni v Radgono, kjer sta sprejela od predstojnikov okrajnega sodišča v Cmureku in Radgoni za nas dragocene dokumente. S tem je tudi dejansko pokopan sen naših obmejnih neprijateljev na odcepitvev Apaške kotline. Kako važnost so polagali Nemci na vprašanje te izročitve, kaže najbolje, da se sodnik v Cmureku ni upal izročiti knjig v Cmureku, ker se je bal neprijetnih incidentov, katerih »mogočna« oblast v Avstriji ne bi mogla preprečiti. Kako žalostno smo se ponášali mi! Še zmenil se ni nikdo za ta za našo državo tako veljavni dogodek.

Sodnija v Zg. Radgoni je sprejela sledeče knjige občin, kjer sedaj izvršuje ona sodstvo in sicer: Vratni vrh, Vratna vas, Apače, Črnce, Drobince, Konjišče, Lutverci, Nasova, Plitvice, Plitviški vrh, Podgorje, Segovci, Ziberec in Zepovec.

Sodnija pri Sv. Lenartu je prejela Dražni vrh, Grabe, Lukavec, Rožengrund, Ščavnice, Trate in Velko, nadalje je sprejela spise občine Sladki vrh, katere se je na priključila okrajnemu sodišču v Mariboru.

Mal pogled v zemljiške knjige kaže, da se nemška sodišča niso celo nič držala določil St. Germainskega miru in tudi ne striktna naloga njihovega »Staatsamt für Justiz.« Ne glede na to, da je bila njim tudi od njihove vrhovne oblasti odvzeta pravica sodstva v teh krajih izvedla so vsa zemljeknjižna dejanja, obravnavata celo v zapuščajnskih zadevah in, lepo mirno propisovala lastniške pravice. Med tem, ko so prijatelji Jugoslavije kar hitro se podvrželi razglajeni naredbi, da sta njuni sodnji Lenart in Zg. Radgona, šli so nasprotniki ostentativno preko in obravnavali s tamošnjimi sodišči, žalostno pa je, da se je našel celo gerent Trate, kateri je pošiljal posledno vse smrtonosne v Cmurek!! Upamo, da bodo naša oblastva te mljudem pokazala, katero sodišče je bilo pristojno in da razveljavi vse te nepostavne upise in inventure.

Mariborske vesti.

Maribor 23. maja 1922.

OENJENE DOPISNIKE opozarjamo, da dopisi, ki pridejo v uredništvo po 10. uri dopoldne, za številke dotičnega dne ne morejo več priti v poštev.

m Imenovanje v poštne službi. Imenovani so za poštarje, oziroma poštarice sledeči začasni poštarji, oziroma poštarice II. r.: pri pošti Maribor I.: Vaclav Kunst, Fran Urbic, Natalija Lingelj, Marija Hreščak, Marija Urbančič, Josipina Makuc, Emilija Eiselt, Marija Volavšek, Dušica Škerl in Josipina Naglič; pri pošti Maribor II.: Ivan Plausteiner, Jernej Cunta, Ant. Prijatelj, Fran Jurjašovič in Martin Šetinc. Za poštarja 6. r. sta imenovana začasna poštarja II. r. pri pošti Maribor I.: Fran Kramer; pri pošti Maribor II.: Martin Vene.

m Najboljše informiran list je res Peskova »Jugoslavija«. V današnji številki prinaša izvirno poročilo, da je včeraj dospel v Maribor ruski pisatelj Klimentko ter imel tu predavanje v korist Jugoslovenske Matice. V resnici pa Klimentko sploh ni prišel in se tudi predavanje ni vršilo.

m Primorci pozor! Popis vojne odškodnine se prične za v Mariboru in okolici stanujoče oškodovance dne 24.

t. m. od 18. do 20. (od 6 do 8 ure zvečer) v prostorih restavracije Maribor, v zadnji sobi. Vrednost nepremičnin in premičnin povzročene škode je treba označiti v kronah in sicer v predvojni in sedanji vrednosti. Popis se vrši vsaki dan, izvzemši nedelje in praznike do 31. t. m. Vsi oškodovanci naj se zanesljivo predstavijo v gori označenem roku ter naj prinesejo s seboj potrebna dokazila (dokumente), kakor zapisno številko zemljiške knjige, hišno številko, parcelno številko, popis zemljišča. (hiša, vrt, vinograd, pašnik, gozd itd.) in natančno označba predmetov.

m Predavanje g. Klimentka. Ki je bilo napovedano za sinoči ob 20. uri, se ni vršilo, ker g. Klimentko ni dospel v Maribor. Ravnokar izvemo iz ljubljanskih listov, da je predaval v Ljubljani. Tukajšnje »Jugoslov. Matic« ne zaden nobena krivda, čudimo se samo, da so aranžerji Klimentkovih predavanj tako površni. (Kolikor smo poučeni, se predavanja aranžirajo iz Splita). Na ta način se itak redkim interesentom jemlje dobra volja. Kedaj pride g. K. v Maribor, nam ni znano. Pripomnimo, da predava v srbo-hrvaščini.

m Protialkoholni dan. Vsi ed ukaza višje šolske oblasti se vrše po vseh učnih zavodih dne 24. maja posebna predavanja o škodljivosti alkohola. Ta dan bo imelo tudi protialkoholno društvo Sveta vojvoda zvečer ob 8. uri v manjši kazinski dvorani predavanje o kulturnem pomenu alkoholnega vprašanja, po predavanju pa občini zbor, kjer se bo volil tudi nov društveni odbor. Želeli je obilne udeležbe, ker alkoholna mizerija naravnost v nebo kriči. Vstop je prost.

m Ljudska univerza. V petek ob običajni uri predava g. dr. Jan o bankovcih. Okoli denarja in valute se danes suče narodno gospodarsko življenje. Zato bo vsakogar zanimalo izvedeti kaj več o problemu denarja in o drugih vprašanjih, ki se z njim zvezi.

m Mariborsko učiteljsko društvo priredi v sredo, 24. t. m. popoldne poučni izlet k Sv. Urbanu, pri kateri priliki poda meščanski učitelj g. Hergešič »Geološke obrise mariborske okolice, posebno Kozjaka in Pohorja.« — Zbirališče pri deš. mešč. šoli; odhod točno ob 14. (2.) uri popoldne.

m Za ubogi vdovi smo nadalje sprejeli: lekarna Vidmar, 400 K; neimenovana 80 K; Kravos, oblika. Vsem darovalcem iskrena hvala! Posnemajte!

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

Koroške vesti.

Novo brezprimerno nastle na Koroškem. Slov. kat. izob. društvo v Pliberku je nameravalo prirediti na Vel. ponedeljek pri Brezniku v Pliberku dve igri (»Posestrim« Antona Medveda in »Vse naše«, Finžgarjevo veseloigro) deklamacijo in petje. Okr. glav. v Velikovecu pa je prireditev prepovedalo — »aus Gründen der öffentlichen Ruhe und Ordnung«. Deputacija društva je nato posredovala in izročila prošnjo, naj se ob istem času in z istim sporedom dovoli prireditev v Smihelu nad Pliberkom. Glavarstvo je izdalo prepoved z isto »utemeljitvijo«. Nato je hotelo društvo prirediti iste igre v popolnoma slovenskem Dobu v slovenski občini Blato, češ, tukaj se ne bo mogel nikdo vznemirjati, ker ni Nemcev v tej vasi. Glavarstvo je tudi tretjič prepovedalo — iz istih razlogov. — Na telefonično vprašanje je dospel končno odgovor, da se je bati vznemirjenja radi regulacije meje. — Svoječas je dr. Herbst gnal nekaj mladih prenašatežev v Celovec, da demonstrirajo proti razmejitvi. Bržkone ima glavar v Velikovecu pred Herbstom in njegovo »Prügelgardo« tak respekt, da njim za ljubo prepove Slovencev tudi najnedolžnejšo zabavo. Priporočali bi mu, da si ogleda ne samo »Freje Stimmen«, ki vedno vpijejo, kako slabo se godi pri nas Nemcem, temveč vsaj tudi »Cillier Zeitung«. Ta poročila v nedeljo, dne 14. maja o koncertu, ki ga je priredil »Männergesangsverein« dne 6. maja v Celju. Nemcem ni delal nihče neprilike v Celju, peli so in muzicirali, na dobro so se imeli, saj konca poročila:

lo: den Abschluss bildete ein lustiger Tanz, an dem sich jung und alt ergötzte. — Slovenci na Koroškem pa ne smejo niti sami in za sebe v popolnoma slovenskem kraju prirediti nedolžne diletantске predstave!

Narodno gledališče.

Repertoar:

Torek, 23. maja: »Borba« A.
Sreda, 24. maja: Zaprt.
Četrtek, 25. maja: »Caričine Amaconke«. Izv.
Sobota, 27. maja, Parma: »Caričine Amaconke«. Ab. C.
Nedelja, 28. maja, Schönthan in Kadlburg: »Gospod senator«. Izven.

Iz gledališke pisarne. Pri današnji predstavi igra ulogo Roberta v »Borbi« g. režiser Kovič, ker je moral g. Skrbinišek radi smrtne slučaj nena doma odpotovati.

Kultura in umetnost

x Koncert pevskega društva »Mladost«. V soboto zvečer ob 20. uri se je vršil v Götzovi dvorani koncert zagrebškega akademskega pevskega društva »Mladost«. Obisk je bil le bolj srednji, dasiravno bi društvo zaslužilo tako z umetniškega stajšča, kakor radi dejstva, da je to prvi hrvaški pevski zbor, ki je po osvobojenju posetil Maribor, bolj polno dvorano kakor kako drugo. Toda slab gmoten uspeh je tembolj presejal moralen in umetniški, ki se je razvil v pravi triumf. — Program, ki je bil zelo pester ter je obsegal narodne in umetne pesmi vseh naših jugoslovenskih pokrajin in dialektov, so izvajali Zagrebčani naravnost mojstrsko ter želi obilo priznanja. Glasovi zboristov so uglašeni in usmerjeni v krasno celoto, dobri pa so tudi solisti, posebno basist. Vsega obudovanja pa je vreden g. kapelnik Čanić, ki je gotovo najboljši izmed vseh, kar smo jih videli v Mariboru tokom zadnjih let. Fajgljevo »Staro ljubezen«, našo slovensko narodno pesem in njeno lepoto so nam Zagrebčani takorekoč komaj odkrili, saj je doslej še nismo slišali na nobenem našem koncertu. Posebno pa so ugajale »Pod pendžer« in »Ajdemo, dimo, idemo« in »Prizrene stari«. Posebno škoda pa je bilo, da sta morali radi pomanjkanja instrumentov izostati dve najlepši točki »Prvi sneg« in »Večernje zvon«. Veliko navdušenje je vzbudila Devova »Kvišku plava moje hrepenenje«, pri kateri so pevec skupaj z občinstvom priredili aplavz navzočemu avtorju. »Glasbena Matica« je podarila »Mladosti« krasen venec z državniimi trakovi. »Mladost« se je še istega večera ob 24 uri odpeljala v Celje, kjer je priredila večeraj zvečer koncert z istim programom kakor v Mariboru. Danes koncertira »Mladost« v Ljubljani.

x Fr. Milčinski, Tolovaj Mataj. — Ilustriral Iv. Vavpotič. Druga izdaja 1922. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Str. 152. Cena broš. Din. 12, po pošti 1 Din. več. — Tolovaj Mataj in druge slovenske pravljice, ki jih je med vojno izdal Fr. Milčinski, so vzbudile tako pozornost in priljubljenost, da so bile v kratkem razprodane. Sedaj je izšel II. natis v novi opremi. Milčinski je priznan mladinski pisatelj in za to na novo izdajo Tolovaja Mataja ni treba posebej opozarjati. — Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

x Claude Farrere, Gusarji. Poslovenil F. I.—o. Knjižnica »Jutra« zv. 3. Ljubljana 1922. Str. 201. vel. 80. Cena Din 16, po pošti 1 Din. več. Znameniti roman enega najboljših francoskih romanopiscev, ki je vzbujal splošno pozornost, ko je izhajal v »Jutru« pod naslovom »Morski razbojnik«, je izšel sedaj v posebni knjigi. Knjigo krasi naslovna slika prof. Šantla. Umetniška višina tega romana, ki je zaslovel po vsem svetu, pride šele sedaj v celotni knjižni izdaji do pravega izraza. Zato bo po knjigi z veseljem segel tudi oni, ki je roman bral že v podlistku. Knjiga se naroča pri upravništvu »Jutra«, Ljubljana, Prešernova ulica št. 54.

x Premakljiva pozornica novega beograjskega Narodnega gledališča je, kakor poročajo tamkajšnji listi, gotova. Prvi poskus se je vršil dne 15. t. m. ter se vrlo dobro spel. Sedaj so

prišli z notranjo opremo gledališča, z nameščenjem sedežev v parterju, po ložah in drugod. Otvoritev se bo vršila kakor znano o priliki kraljeve poroke. **x Mozartova opera »Apolon in Hija-cinta«**, to edino njegovo delo, ki doslej še ni bilo vpriporjeno, igrajo sedaj v rotoškem mestnem gledališču. Mozart je zložil to opero ko je bil star še komaj enajst let, ob priliki neke šolske svečanosti v Solnogradu. Tekst je bil prvotno pisan latinsko, sedaj pa so ga prenesli na nemščino.

x Ženska — moški tenor. Ameriški listi poročajo, da je opera v Missuriju dobila moškega tenorja v gospodični Elizabeti Chester. Nastopila je doslej v »Faustu«, in to s takim uspehom, da nihče ni opazil, da je to ženski Faust.

x Triumf dunajske operete v Parizu. Splošne invazije dunajske operete se ne more ubraniti niti svetovna metropola Pariz, vsi protesti in vsa zgražanja ne pomagajo ničesar. Po fox-trottu Roberta Stolza, ki je prišel v Francijo pod angleško firmo, je prišel na pariške odre zopet Oskar Strauss z »Valčkovim čarom«. Kakor poroča »Comedia« žanje velik uspeh.

x Eksperimentalno gledališče v Bologni. Lorenzo Ruggi je osnoval že davno v Bologni v Italiji eksperimentalno gledališče, katerega namen je, kakor pove že ime samo, uprizarjati dela mladih, še neveljavljenih autorjev. Začetnik, ki uspe na eksperimentalnem odru g. Ruggio, gre potem lahko tudi v širši svet. Ruggi pa bi rad svoje mlade zaščitnike spravil tudi preko mej Italije, zato se je sedaj pogodil z ravnat. pariškega »Ouvrea«, g. Signe-Poem, da bo ta vpriporil na svojem gledališču vsaj vsako leto po eno delo eksperimentalnega gledališča, to gledališče bo pa vpriporilo dve deli mladih francoskih autorjev.

x Proslava Schnitzlerjeve šestdesetletnice. V dunajskem Burgtheatru se je vršila te dni proslava šestdesetletnice rojstva znanega pisatelja Arturja Schnitzlerja, ki je postal najbolj popularen z znanim »Reignom« in katerega »Mladost« je vpriporilo nedavno tudi naše mariborsko Narodno gledališče. Igrali so njegovo dramatično pravljico »Mladi Medard«. Autor pa proslavi ni prisostvoval.

Sport.

; Koči na Golici se otvorila 25. t. m. in sta preskrbljeni z vsem potrebnim. Golica nudi radi krasne flore, lahkega dostopa in divnega razgleda, planincem največ užitek. Golica je brez snega, pot je snha, flora sega že skoro do prve kočje. Po informacijah na pristojnem mestu, so dobile obmejne čete navodila, da dovolje planincem dostop na planino ob obmejni črti, proti izkaznicam »Slovenskega planinskega društva«.

Izpred sodišča.

Maribor, 20. maja.

Obsojena tatova.

Zaradi tatvine že osemkrat predkaznovan delavec Franc Hujš iz Sv. Petra pri Mariboru, je dne 27. aprila pri posestniku Francu Bračko pri Sv. Lenartu v Slov. gor. pokradel različno obleko. Še isti dan pa si naložil pri posestniku Jožetu Lovrenčiču na Vardi, ko nikogar ni bilo doma, v nahrbtnik različno perilo in obleko. Za nagrado je dobil od okrožnega sodišča 1 mesecev težke ječe.

Dne 13. marca je popival 29letni, ključavničar Josip Leskošek iz Polja okraj Gornja Radgona, v družbi zakonskih Kocbek v kavarni Jankota Čirčiča v Gornji Radgoni. Ko so bili vsi že precej dobre volje, se je zljubilo Jožetu Kocbek plesat. Silil je svojo ženo, da se »enkrat zasuce«, toda žena je hotela poprej prešteti njegov denar, ki ga je imel v listnici v notranjem žepu suknje. Naštela je 11.600 K. Ker pa žena ni hotela plesat, se je ponudil Leskošek. Skakala sta s Kocbekom nekaj časa okoli, dokler jima ni bilo dovolj, nakar se vsedeta oba k prejšnji mizi. Leskošek je nato kmalu odšel. Ko je čez nekaj časa tudi Kocbek hotel plačati zapitek, ni imel več svoje listnice. Začeli so jo iskati in kavarnar jo je našel pred pragom vrat, skozi katera je šel Leskošek. Iz listnice je izgrnil 6000 K. Tatvine je osumljen Leskošek, ki pa tudi po vpraš. pa je do-

gnano, da je šel plesat, da mu žena ni ničesar odvzela in da je bila listnica najdena izven sobe, kamor Koobek do časa zgrešitve denarnice sploh ni prišel. Leskošek, ki je že 4krat predkaznovan je bil obsojen na osem mesecev težke ječe.

Amerikanca Čopka dolarji pred sodiščem.

Gospod Jožef Čopek ali Copek se je lani na spomlad naveličal Amerike, ker se mu je zahotelo po njegovi domovini v Prekmurju. Napravil je odhodnico, pri kateri je v družbi svojih rojakov izpil pred očmi ameriške postave skrito vino. Pri tej odhodnici se je nahajal tudi njegov ožji rojak Janez Zardin doma iz Velike Polave. Zardin je izročil Čopku 250 dolarjev ter ga prosil, naj denar izroči njegovi ženi Ani Zardin. Dne 20. marca je Čopek ženi Ani Zardin res izročil denar, ampak namesto 250 dolarjev samo 200. Par dni pozneje, 26. marca pa je Zardinova od svojega moža iz Clevelanda dobila pismo, v katerem ji mož sporoča, da ji je po Čopku poslal 250 dolarjev. Ker je Čopek trdil, da mu je bil

Zardin izročil samo 200 dolarjev, je žena zadevo ovadila. Tekom preiskave so prišli na sled drugemu sličnemu slučaju, ko je Čopek nekemu Novaku izročil 350 namesto 400 dolarjev. Čopek se glede obeh slučajev izgovarja, da sta bila izročitelja pijana in da nista vedela koliko denarja sta mu izročila. Ker ne morejo dobiti zaslišanja pri v Clevelandu in bi morala naša uprava položiti 53.000 K, se razprava vleče že celo leto in se bo še vlekla. Pri zadnji glavni razpravi v Mariboru se je med drugim izrazilo tudi upanje da bodo prizadete priče v Ameriki čitale to poročilo in se bodo same zglasile pri notariju ter brez naših 53.000 kron vpsale na mariborsko sodišče svoje izpovedi.

Gospodarstvo.

g Pozor vinogradniki mariborskega okraja! Vinogradniki mariborskega okraja se še enkrat opozarjajo na konstituirajoči občni zbor na novo ustanovljenega okrajnega vinarskega društva, ki se vrši v nedeljo dne 28. maja t. l. ob 10. uri predpoldne v Gambrino-

vi dvorani v Mariboru. Samo člani društva, ki se zamorejo izkazati s tozadavnim potrdilom, imajo aktivno in pasivno volilno pravico pri volitvah izvrševalnega odbora, ki se bo volil imenovanega dne. Zaradi tega se vabijo vsi vinogradniki, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo, kjer bo tudi onim, ki še niso člani društva, dana možnost pristopiti društvu še pred občinim zborom (med 9. in 10. uro). Ob enem so naprošeni tudi vsi gg. člani pripravljalnega odbora in vsi zaupniki ki so nabirali člane, da se zbora sigurno udeležijo ter prinesejo svoje nabiralne bloke. Če jim pa to ni mogoče, so naprošeni, da določijo seznam pristopivših članov po pošti najkasneje do 27. t. m. Privremenemu odboru Glavne zveze Jugoslovanskih Vinogradnikov v Mariboru. Mariborski vinogradniki, ki žele pristopiti društvu pred 28. t. m., lahko vplačajo članarino v pisarni Vinarskega nadzorništva, Maistrova ul. 3. I. nadstr.

g Nabava mesa. Dne 22. maja t. l. se vrši pri komandi mesta v Ptujju in Slov. Bistrici ofertalna licitacija dobave mesa za imenovana garnizona in sicer v Ptujju dnevno 300 kg. v Slov.

Bistrici dnevno 60 kg. Podrobnejša pojasnila dobe interesenti pri imenovanih komandah.

g Tržaška borza je pričela notirati našo valuto v dinarjih.

Objave.

§ Mestni kino. Marquis de Bolibar velezanimiva vojna drama iz časa Napoleona, posneta v krasni Španiji v 7. činih se predvaja v torek, sredo in četrtek.

§ Biro dela državne komisije za ruske begunce v Ljubljani, hotel »Sočica«, naznanja tem potom gg. delodajalcem, da ima na razpolago razne vrste strokovnjakov, kvalificiranih in navadnih delavcev, trgovskih in bančnih uslužbencev, zmožnih slovenskega nemškega, francoskega, angleškega in drugih jezikov.

Darujte za 'Sklad otroške bolnice' v Mariboru.

Pretrgana pesem

Poljski spisala **Eliza Orzeszkowa**, prevel **Vinko Albič**.

(Dalje). (16)

Povprašal je po mestu, v katerem je stari kancelski uradnik prebil vse svoje življenje, ter se s tem dotaknil stvari, ki mu je bila brez dvojbe dobro znana in se ji ni mogel izogniti. Wygrycz je obširno govoril o mestnem prebivalstvu, o raznih krogih in vsakega posameznega različni stopinji premožnosti. Njegov govor, ki je bil od početka počasen in okoren, kakor je navadno pri ljudeh, ki nimajo prilike za dolge razgovore, je polagoma oživel in že čez nekaj minut postal tekč; pozabil je, da je govoril človeku, ki ga je osebno malo zanimal in ga je videl prvokrat. Očividnost se je tudi utrujenost umaknila z njegovih ohlapnih udov in brezbržnega obraza. Oči so mu izražale mirno zavednost in koščene toke so spremljevale njegov govor z energičnimi kretnjami.

Ko je bil na ta način gostu opisal notranje mestne razmere, je rekel: »Skratka, povsod je revščina, v višjih slojih in v srednjih ravno tako kakor v najnižjih; povsod in vsakemu manjka mnogo do zadovoljstva, nikjer ni tako, kakor bi moralo biti in bi večkrat tudi lahko bilo. Ne smete mi zameriti, gospod, ako pravim, da so deloma krivi teh razmer tako premožni in brčkone tudi pametni možje, kakor je knez Oskar.« — Wygrycz je zvedavo pogledal tuja in obotavljaje se prekinil govor.

»Blagovolite oprostiti, morda bi se vpričo tajnika, ki je, kakor sem slišal, tudi prijatelj knezov, ne smel na ta način izražati o knezu.«

»Le dejte,« ga je prekinil Przyjemski nekako dobrohotno, »nič vam ne zamerim! Prijatelj sem knezu, zato me posebno zanima, na kakem glasu je tukaj knez. Prosil bi vas celo, da bi mi razložili, v čem je ta krivda.«

Wygrycz se je živahno premikal na ozki zofi ko je slišal to vprašanje.

»V čem je knezova krivda?« je vzkliknil. »Gospod, tega pač n treba razlagati! To mora izpredvideti vsakdo, ki ima pazne oči. Večji del knezovih posestev se nahaja v tem kraju. V mestu samem ima grad, ki je zgradil njegov ded ali praded. Zelo je bogat, nositelj starega imena, njegov vpliv je velepomemben... Ako bi živel med nami, ako bi nas poznal, ako bi ga zanimalo, da bi spoznal, kako je s stvarmi in... ljudmi, potem bi bila vsaka njegova beseda opora, olajšava, vsako dejanje njegov blagoslov... Oprostite, ako sem vas morda užalil s svojimi besedami, a saj ste mi sami ukazali, naj govorim. Knez potuje po svetu...«

Przyjemski je tiho ugovarjal: »Od tu ni bil odsoten dalje kot pet let, poprej je precej dolgo bival na svojih tukajšnjih posestvih, deloma celo v tem gradu.«

Wygrycz je razprostrl roke in vzkliknil: »Nič ni oilo čutiti o tem! Tudi takrat, ko je bival tukaj, smo komaj vedeli o njegovi prisotnosti.« — Uradniku so se oči svetile, okrog ozkih ustnic mu je legal izraz ironije namesto poprejšnje slabe volje. Iz obraza mu je odseval spomin na bridko, težko bol, ki jo je prestal; morda je bilo to razredno sovraštvo, vedno molčeče, zadrževano sovraštvo, ki je sedaj iskalo duška, morda pa jeza na premožnejše ljudi, jeza, ki je imela nižje uzroke.

Przyjemski je sedel gospodarju nasproti na priprostem javorjevem stolu, glavo nekoliko povešajoč, s klobukom v roki. Njegova plemenita, vitka postava, profil z lepo oblikovanimi obrvmi in ozkimi ustnicami pod zlatorjavimi brki se je čudno odražal od višnjelega sobinega ozadja z veliko, zeleno lončeno pečjo. Pohišje je bilo videti še skromnejše in še bolj obrabljeno kakor navadno. Oči upirajoč v tla, je pričel tuječ počasi govoriti:

»Dovolite, da se nekoliko zavzamem za kneza... samo malo, kajti sam spadam med tiste, ki najmanj verujejo v človeško popolnost, naj bo že človek iz katereregakoli razreda. Hotel sem samo reči, da knez ne spada med izjeme, ako ima kako napako, ako svojih dolžnosti ne izpolnjuje tako, kakor bi jih rad. Ako ima še kake druge slabosti, potem je to nekaj čisto človeškega, kar izpričuje, da knez ni ustvarjen drugače, kot drugi ljudje. Človek je nepopolno, nizkotno, samopridno bitje in v toliko izpremenljiv, m kolikor doživlja vse

stopinje slabega in bega od enega zla do drugega, kakor metulj od cvetke do cvetke.«

Wygrycz se je nemirno gibal semtertja po mali zofi, slednjic pa je izbruhnil: »O, lepo vas prosim, ne zamerite, gospod! Ne vsak človek, nikakor ne vsak! Na svetu je dosti poštenih ljudi, ki ne letajo od greha do greha, kakor metulj od cvetke do cvetke! Hvala lepa za take metulje! Ti metulji ravno povzročajo zlo na svetu. Kdor je mnogo dobil, od tega se bo tudi mnogo zahtevalo! Knez je mnogo dobil od Boga, zato morajo Bog in ljudje mnogo zahtevati od njega... Še enkrat vas prosim, ne zamerite, da tako odkrito govorim o vašem predstojniku in prijatelju... Toda človek, ki je vse svoje žive dni molčal in tiho gledal, mora vendar enkrat dobiti duška, in povedati vse, kar se je bilo v teku časa nabralo v njem. Bog ne daj, da bi hotel žaliti kneza... morda je najboljši in najplemenitejši človek, nekaj pa moram vendar vprašati: Kaj dela knez? Kaj je naredil?«

Razprostrl je koščene roke, ki so se od razburjenja malo tresle, in govoril dalje z živahno iskrenimi se očmi in razburjenim glasom: »Kaj dela knez s svojim premoženjem, s svojim umom, svojo oliko, svojim udobnim življenjem? Komu koristi vse to? Zakaj ima vsa tista posestva, kaj dela?« Z živahnim kretanjem je pogledal Przyjemskega vprašujoče in predirljivo.

Ta pa je vzdržal pogled, dvignil oči in odgovoril počasi: »Nič, prav nič.«

To priznanje je Wygrycza nekoliko ohladilo. Dvignil je rumeni kazalec: »Vidite, gospod, in vendar je knez prvič kristijan, drugi pa je tu rojen in ima tu svoja velika posestva...«

Klara je med vsem tem razgovorom sedela pri oknu in belo čepico obšivala s čipkami, ne da bi bila prestlišala le eno besedo pomenka. Sedaj pa je dvignila glavo in plaho očetu segla v besedo: »Očka, meni pa se zdi, da nimamo pravice, soditi o ljudeh, ki so čisto drugačni kot mi...«

(Dalje prih.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila.

Blagajničarko sprejme kavarna »Jadran«. — Prednost imajo one, katere imajo stanovanje in hrano doma. 802

Narodna noža (za damo), srednje velika, za kraljevo svatbo se želi izposoditi. Da se popolna kavčija in visoka nagrada ter zajamci brza vrnitev. Cenj. ponudbe se naprosijo na oglasni zavod Fran Voršič. Maribor, Cankarjeva ulica 15. 807

Proda se: Kompletna postelja iz trdega lesa, velika stenska ura, moške spodnje hlače, moške srajce in dr. Rotovski trg št. 8, I. nadstr., levo. 809

Proda se radsestivne prtična hiša s prostim stanovanjem in velikim vrtom v bližini koroškega kolodvora v Mariboru. Studenci pod zelo ugodnimi pogoji. Ponudbe na upravo pod šifro 415-S. 803 2-1

Vinsko žganje za nalivanje kot sredstvo proti revmatizmu, tiganju itd. prodaja Albrecht, Gosposka ulica 19. 808 3-1

Zamenjam stanovanje v Celju, obstoječe iz treh velikih, svetlih sob in prtičju, kuhinje in pritliklin, za stanovanje s 4-5, četudi manjšimi sobami v Mariboru, če mogoče v bližini parka, event. s kesčkom vrta. — Naslov pove uprava »Tabora«. 802

Mlaišo pisarniško moč

z dobro šolsko izobrazbo, ki je popolnoma večša slovenskega in nemškega jezika, išče za takojšnji nastop veliko industrijsko podjetje. Dopisi pod šifro »Dober stil II-233/b« na Interreklam d. d., Zagreb, Ilica št. 21. 806 2-1

Odda se večje količine prvovrstnega

cementa

iz Splita. 804 3-1

'HITROZID'

Vetrinjska ul. 30-I.

Pristopajte k Jugoslovenski Matici.

Zahtevajte povsod 'TABOR'!

VABILO k

prvemu rednemu občnemu zboru Splošne stavbene družbe

kateri se vrši

dne 13. junija predpoldan ob 10. uri 30 minut v pisarniških prostorih družbe, Aleksandrova c. 12.

P. n. člani se vabijo, da položijo svoje delnice v smislu statuta najmanj 8 dni popreje pri Jadranski banki, Ljubljana, Ljubljanski kreditni banki, Ljubljana, Zadrugi Gospodarski banki, Ljubljana ali pri njih podružnicah, dalje pri Prvi hrvatski štedionici, Zagreb oziroma pri Zemaljski banki v Beogradu.

S p o r e d :

1. Poslovno poročilo, predložitev računskega sklepa ter bilance za leto 1921 in poročilo nadzorstva ter sklepanje o tem.
2. Sklepanje o razdelitvi čistega dobička in podelitev absolutorija upravnemu svetu.
3. Dopolnilne volitve za izstopivše člane in potrditev kooptiranih članov upravnega sveta po § 17, oziroma 29 družbenih pravil. Sklepanje o prejemkih izvrševalnega odbora.
4. Volitve v nadzorstvo po § 29, oziroma 33 družbenih pravil.
5. Sklepanje o zvišanju delniške glavnice po § 5, oziroma 29 f družbenih pravil.
6. Slučajnosti.